

SLOBODA OD ZÁVISLOSTÍ

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: Prísł 23,29-35; 1 Kor 7,2-5; Mat 25,15-30; Mar 10,17-27; 1 Pet 3,3,4

ZÁKLADNÝ VERŠ

Ak vás teda Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní. (Ján 8,36)

V posledných desaťročiach sme boli svedkami toho, ako sa mnohé národy vyslobodili z politickej tyranie a otroctva. Jestvuje však aj iné otroctvo, ktoré je rovnako zlé, ba dokonca ešte horšie – otroctvo od toxických látok. Alkohol, tabak a iné látky zotročili milióny ľudí. Na vzostupe sú aj silné nechemické narkotiká – pornografia, sex, hazardné hry (alebo hazardné investovanie), hromadenie peňazí a majetku.

Všetky spomenuté závislosti vytvárajú návyk (človek sa cíti nesvoj, kým si nedá ďalšiu dávku) a určitý stupeň odolnosti (človek potrebuje vždy trochu viac, aby dosiahol predošlý efekt). Pre závislého človeka je nesmierne ťažké narušiť cyklus, ktorý ho drží v zajatí. Aby to zvládol, potrebuje silnú podporu rodiny, priateľov, cirkvi a často aj odborníkov na závislosti. Predovšetkým však potrebuje Božiu moc. Tá bude pôsobiť v jeho živote a pomôže mu získať slobodu rovnakej kvality, ako je sloboda od hriechu, ktorú nachádzame v Kristovi.

ALKOHOL

Komu zostane bedákanie a komu jojkanie? Komu zvady, komu sťažnosti? Komu rany bez príčiny? Komu mútne oči? Tým, čo vysedávajú pri víne a chodia ochutnávať miešané víno. Nepozerať na víno, ako sa červenie, ako iskrí v pohári a hladko sa šmýka, no nakoniec uhryzne ako had a pošťipe ako zmija. Tvoje oči budú vidieť čudné veci a tvoje srdce bude hovoriť zvrátene. Bude ti, ako by si ležal na šírom mori, ako ten, čo leží na vrchole stážňa. Udreli ma – povieš – no nič ma nebolí, zbili ma, ale nič necítim. Kedy sa zobudím, aby som zasa niečo našiel? (Prísł 23,29-35)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Víno, pivo a destiláty sa v našej kultúre spájajú s nezabudnuteľnými udalosťami, radosnými príležitosťami, rôznymi sviatkami a dôležitými obchodnými rokovaniami. Slávnostný prípitok sa stal nielen spoločensky prijateľný, ale pri istých príležitostiach tiež akousi „nevyhnutnosťou“. Je to zdanlivo nevinná tvár alkoholu. Nanešťastie, je tu aj jeho odvrátená strana, o ktorej predajcovia svojim potenciálnym zákazníkom určite nehovoria.

Obraz lákavého vína, ktoré o chvíľu uhryzne ako had a pošťipe ako zmija, je veľmi silný. Chemické zloženie alkoholu nepôsobí v ľudskom tele ako potrava, ale ako toxická látka. Keď sa dostane do žalúdka, v priebehu niekoľkých minút sa pomocou krvného obehu dostane do mozgu, pľúc, obličiek a srdca. Zvlášť pečeň dostáva poriadne zabráť. Aby alkohol rozložila, musí niekoľko hodín tvrdo pracovať. V prípade notorického alkoholika treba počítať s poškodením orgánov a po určitom čase sa začnú prejavovať aj viaceré choroby.

Nanešťastie, alkoholika účinok alkoholu presahuje. Za alkohol človek platí vysokú spoločenskú daň. Takmer polovica všetkých automobilových nehôd a pracovných úrazov je zapríčinená práve alkoholom. Verejné i súkromné zdroje sa odčerpávajú na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a liečbu chorôb spôsobených priamo alkoholom. A nielen to. Partner a deti človeka závislého od alkoholu sa neraz stávajú obeťami slovných útokov a psychického a fyzického týrania. Alkohol má veľký vplyv aj na emócie človeka. Veľmi často je sprievodným javom agresivita, hnev a podráždenosť.

Alkohol, podobne ako ostatné látky pôsobiace na psychiku, ovplyvňuje schopnosť robiť správne morálne rozhodnutia. Pod ich vplyvom ľudia zväčša klesajú hlbšie a hlbšie do hriechu.

Závislí ľudia si potrebujú uvedomiť svoj problém. Potrebujú, aby im pomohol niekto silnejší. Táto pomoc môže zahŕňať Božiu milosť, podporu rodiny alebo láskavého cirkevného spoločenstva, ako aj liečbu pod vedením kvalifikovaných odborníkov.

APLIKÁCIA

- **Ako adventisti siedmeho dňa zaujímame k požívaniu alkoholu odmietavý postoj. Z dvoch prístupov k pitiu alkoholu (striedme pitie a abstinencia) sme sa z viacerých dôvodov rozhodli pre abstinenciu. Uvažuj o príbehoch z Biblie, v ktorých sa spomína alkohol (Ján Krstiteľ, nazarejci, Noach, Herodes a podobne. Ako môžeme pomôcť tým medzi nami, ktorí zápasia s týmto problémom bez toho, aby sme niekoho odsudzovali?**

SEXUÁLNA ZÁVISLOSŤ

Nech je požehnaný tvoj prameň, raduj sa zo ženy svojej mladosti! Je sŕaby utešená laň a pôvabná srna; nech ťa opájajú jej prsia po celý čas, ustavične sa kochaj v jej láske. (Prísľ 5,18.19)

Aby ste však predišli nemorálnostiam, nech má každý muž svoju manželku a žena svojho manžela. Manželia nech si navzájom plnia svoje manželské povinnosti. Žena ani muž nemajú v manželstve svoje telá sami pre seba – ale pre svojho partnera. Preto si vzájomne vychádzajte v ústrety, iba ak po vzájomnej dohode na nejaký čas zachováte zdržanlivosť kvôli stíšeniu sa na modlitbách. Potom sa však opäť odovzdajte jeden druhému, aby ste sa nevystavovali satanovým pokušeniam, keby ste sa nevedeli ovládnuť. (1 Kor 7,2-5)

Sexualita je jeden z mnohých príjemných darov, ktorým Boh obdaroval mužov a ženy. Boh ho určil nielen na plodenie detí, ale aj ako zdroj radosti, intimity a zachovania jednoty – ale len v kontexte manželstva medzi jedným mužom a jednou ženou. (1 Moj 1,27.28; 1 Kor 7,2) Sexualita podľa Božieho zámeru prináša nádherné emócie. Ak sa od Božieho plánu odkloníme, stáva sa hriechom, ktorý má neraz ničivé dôsledky. (1 Kor 6,18.19) Len Boh pozná rozsah skazy, aký ľudskej rodine spôsobila sexuálna nemorálnosť.

Sex je veľmi silná túžba, preto ju človek môže veľmi ľahko zneužiť. Ľahko sa môže stať, že ho pohltí do takej miery, že ju nie je schopný ovládať. A čo je horšie, čím viac sa jej človek oddáva, tým viac sexu potrebuje, aby dosiahol predošlú úroveň uspokojenia.

Prostitúcia a cudzoložstvo sú tradičné chodníky vedúce k sexuálnej nemravnosti a závislosti. (Prísľ 5,3-14; 9,13-18) Dnes sú dostupné aj iné formy sexuálnej závislosti. Z internetovej pornografie sa stal vážny problém. Stačí niekoľko kliknutí myšou a váš domov alebo kancelária sa stanú miestami najnemravnějších a najponižujúcejších aktov. Tieto praktiky veľmi rýchlo vytvárajú závislosť a ničia manželské a rodinné zväzky. Nie je možné vyčíslit škody, ktoré na tomto svete napáchalo cudzoložstvo.

Veľmi často sa stáva, že človek sa začne zahrávať so sexuálnou nemravnosťou. Tí, čo do takejto pasce zatiaľ nepadli, urobia dobre, keď sa jej budú zďaleka vyhýbať. Každý človek, ktorý je ohrozený sexuálnym pokušením mimo posvätného zväzku manželstva, by sa mal zachovať ako Jozef. (1 Moj 39,7-12)

Boh je ochotný odpustiť a vyslobodiť kohokoľvek, kto sa chytil do pasce sexuálnej závislosti. Rozhodujúce však je, aby sa človek Bohu podriadil. (Jak 4,7) Mechanizmus závislosti je taký zložitý, že môže byť potrebná odborná pomoc. Veľkou pomocou môže byť podpora skupín, ktoré v liečbe počítajú s Pánom Bohom ako najvyšším zdrojom pomoci a majú odborné skúsenosti s liečbou tohto problému.

- **Ako pomôcť človeku, ktorý – aj keď sa v tejto oblasti dopustil hriechu, hľadá Božie odpustenie a uzdravenie? Predpokladajme, že je to aj tvoj problém. Ako sa uistiť, že vždy je nádej, kým sa jej ty sám nevzdáš? Ježiš odpúšťa – a uzdravuje.**

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

HAZARDNÉ HRY — GAMBLERSTVO

Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do osídel pokušenia a sú pod vplyvom mnohých nerozumných a škodlivých žiadostí, ktoré ponárajú ľudí do skazy a záhuby. Ved' koreňom všetkého zla je láska k peniazom. Z túžby po nich niektorí zblúdili z cesty viery a spôsobili si mnoho bolesti. (1 Tim 6,9,10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aj keď Biblia nehovorí nič o hazardných hrách (gamblerstve) a teda ich ani nezakazuje, sotva si vieme predstaviť Ježiša alebo Pavla sedieť za automatmi v Las Vegas.

Súčasnne Pavol varuje pred láskou k peniazom. Hovorí, že je to koreň všetkého zla a dôvod, prečo sa ľudia zriekajú viery. (1 Tim 6,10) V túžbe rýchlo zbohatnúť sa pre niektorých stanú hazardné hry satanovým osídlom, ktoré využije na to, aby ich zničil.

Je rozdiel medzi rozumným investovaním prostriedkov (Mat 25,15-30) a hazardnými hrami. Hazardné hry sú pre tých, čo prehrávajú. Aké sú napríklad šance vyhrať v lotérii? Máte väčšiu šancu byť zasiahnutí bleskom než vyhrať v lotérii.

Samotný rozum by nás mal varovať pred tým, aby sme akékoľvek množstvo peňazí a času vkladali do hazardných hier. Priemysel s hazardnými hrami môže existovať len vďaka tomu, že ľudia viac strácajú než vyhrávajú. A predsa ľudia riskujú. Nepočúvajú totiž svoj rozum, ale emócie. Pocit vzrušenia z hry je pre nich to najdôležitejšie – prehlúši aj pocit vlastnej hanby, či bolesť najbližších.

Prečo? Zdá sa, že jadrom problému je otázka vnímania vlastnej hodnoty. Mnohí pocítia zvláštne uspokojenie, keď snívajú o výhre. Keď nevyhrávajú, o to viac dúfajú, že vyhrávajú nabudúce. Preto riskujú stále znovu. Keď prídu o všetky peniaze, začnú si požičiavať, klamať a možno aj krahnúť, len aby získali ďalšiu „dávku“ tejto nechemickej „drogy“.

Možno si myslíme, že s gamblerstvom sa v našej cirkvi nestretáme. S týmto problémom sa ľudia i cirkev boria už dlho. Nie je dôvod myslieť si, že dnes (keď je gamblerstvo všadeprítomné) s tým členovia našej cirkvi nemajú problém, najmä keď vám online gamblerstvo „prinesie“ kasíno až domov.

Liečba gamblerstva prebieha na viacerých úrovniach: Po prvé, obeť musí uznať, že má vážny problém. To je základný predpoklad. Mnoho ľudí si svoju závislosť nechce uznať. Mali by sme pozorne počúvať, čo hovorí naše okolie, a nebrať upozornenia ľudí na ľahkú váhu. Potom musí postihnutý urobiť radikálne rozhodnutie a pokúsiť sa ukončiť všetky aktivity tohto druhu, nájsť útočisko v skupine ľudí, ktorí ho podporia, aby sa vyhol možnému návratu späť. Musí si dávať pozor a vyhýbať sa akýmkoľvek podnetom, ktoré by ho mohli znovu prilákať k hrám. Ak nechce znovu padnúť, je dôležité, aby si posilňoval vedomie vlastnej hodnoty. A čo je najdôležitejšie, pri zápase s akýmkoľvek pokušením je rozhodujúce, aby udržiaval stále spojenie s Bohom a domáhal sa splnenia jeho zaslúbení o uzdravení.

APLIKÁCIA

- Čo by si povedal a urobil, keby ti niekto, koho poznáš, povedal: „Som gambler a nedokážem s tým prestať“? Na ktoré biblické zaslúbenia by si upriamil jeho pozornosť? Pozri tiež 1 Kor 10,13 a 1 Pet 4,1.2.

LÁSKA K PENIAZOM

Vzdial'odo mňa klamstvo a lživé slovo! Nedávaj mi chudobu ani bohatstvo, udeľ mi tolko chleba, kolko potrebujem, aby som sa nepresýtil, nezaprel ťa a nepovedal: Kto je Hospodin? Aby som neschudobnel a nekradol a nezneuctil tak meno svojho Boha. (Prísľ 30,8.9)

Keď sa zase vydal na cestu, dobehol ho akýsi muž, klakol si pred ním a spýtal sa ho: „Dobrý učiteľ, čo mám robiť, aby som získal večný život?“ ...Ježiš sa na muža zahľadel a s láskou mu povedal: „A predsa ti ešte niečo chýba. Choď a predaj všetko, čo máš, peniaze rozdaj chudobným, a poklad v nebi bude tvoj. Potom sa vráť a staň sa mojím nasledovníkom.“ Muž po týchto slovách zosmutnel a odišiel so zvesenou hlavou. Bol totiž veľmi bohatý. Ježiš sa rozhladol okolo seba a povedal svojim učeníkom: „Ako ťažko sa bohatým vstupuje do Božieho kráľovstva.“ (Mar 10,17-23)

Biblia neurčuje, akú sumu peňazí by mal človek získať vo svojom živote, ale varuje nás pred zlým postojom k peniazom a majetku – pred chamtivosťou a lakomstvom. Ak máme nesprávny postoj, môžu sa z nás stať ľudia chorobne posadnutí až závislí od stále väčšieho zárobku (aj keď získaného čestným spôsobom) alebo od hromadenia majetku. Človek môže týmto veciam venovať tolko času a úsilia, že sa mu stanú falošným bohom. Peniaze môžu byť pomocou, aj prekliatím. Šťastie ani večný život si za ne nekúpime.

Informačné technológie nám mnohé veci uľahčili, čo však predstavuje väčšie riziko pre tých, ktorí majú sklón stať sa závislými. Súkromní investori na burze môžu v súčasnosti uskutočňovať operácie priamo cez internet, vďaka čomu sa niektorí z nich prichytia, že sedia celé hodiny pred počítačom, len aby získali peniaze. To sa však nezlučuje s postojom dobrého hospodára, ktorý investuje múdro a opatrne.

Slová „mládenec zosmutnel a zarmútený odišiel“ (Mar 10,22) naznačujú, že jeho láska k majetku bola väčšia než jeho láska k Majstrovi. Hromadenie peňazí alebo materiálneho vlastníctva samo osebe nemusí byť zlé. Všetko závisí od toho, kde je naše srdce. (Mat 6,21) Nebezpečným sa vlastníctvom stáva vtedy, keď stojí v ceste tomu, čo má byť na prvom mieste – hľadať Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť. (v. 33)

Lod' Chanunga sa na svojej plavbe z Liverpoolu do Ameriky zrazila 9. apríla 1847 s malou loďou z Hamburgu. Na jej palube bolo viac než dvesto pasažierov. Lod' sa potopila do pol hodiny po zrážke. Spustila síce záchranné člny, aby sa na ne stroskotanci dostali, ale zachránilo sa len 34 ľudí. Prečo tak málo? Mnohí sa vrhli na svoje zlato a striebro a obopli si ich okolo pásu. Nechceli prísť o svoje peniaze a majetok, preto prišli o svoje životy (a peniaze pravdaže tiež).

- Peniaze k životu potrebujeme. Každý by ich chcel mať dosť na to, aby mohol pokojne žiť. Otázka, ktorú si potrebuješ položiť, znie: Ovládam svoju túžbu po peniazoch, alebo ovláda ona mňa?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

ZRKADIELKO, ZRKADIELKO...

Nehromadte si bohatstvo na zemi, kde rýchlo stráca svoju hodnotu alebo kde ho môžu ukradnúť zloději. Ukladajte si radšej poklady v nebi, kde ich nezničia ani mole, ani hrdza, ani ich neukradne nijaký zlodej. Lebo kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce. (Mat 6, 19-21)

Vaša ozdoba nech sa nezakladá na vonkajšku: na nápadne zapletaných vlasoch, v navešanom zlate a na honosných šatách, ale ozdobou nech je to, čo je skryté v srdci a je neporušiteľné, totiž tichý a pokojný duch, ktorý má veľkú cenu pred Bohom. (1 Pet 3,3,4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Spoločnosť kladie nadmerne veľký dôraz na vonkajší vzhľad (imidž, dojem). Je to slabosť, ktorá sprevádza ľudí v priebehu celých dejín. V našich dňoch dosiahol dôraz na krásu a starostlivosť o zovňajšok obľudné rozmery. V celosvetovom meradle dosahuje kozmetický priemysel viac než polovicu objemu maloobchodného predaja potravín. Okrem samotnej kozmetiky minú mnohí ľudia nekonečné prostriedky na formovanie peknej postavy, plastické operácie tváre alebo iných častí tela, úpravu vlasov, špeciálne diéty atď. A to všetko len preto, aby zlepšili svoj vzhľad.

Hrozí riziko, že silná túžba stať sa krajším sa zmení na závislosť. Niektorí si pestujú závislosť od športu, iní majú sklón jest' vždy o trochu menej, až je tým ohrozené ich zdravie a život. Ďalší sa môžu stať posadnutí krásou vlasov alebo pleťi do tej miery, že podstupujú zložitý, nákladný a nikdy nekončiaci proces úprav.

Byť fit a dobre vyzerat'? Na tom nie je nič zlé. Práve naopak! Aj tu platí, že pocity sú dôležité a naozaj záleží na tom, ako sa cítíme. Ale posadnutosť vonkajším vzhľadom môže naše srdce pritiahnúť natoľko, že dovolíme, aby sa nám zovňajšok stal modlou. Ježiš povedal, že si máme odkladať poklad v nebi, nie na zemi, kde veci dlho nevydržia a navyše nás odvádzajú od Božieho kráľovstva. Pokiaľ ide o vonkajší vzhľad, je jedna vec, ktorou si môžete byť istí: skôr či neskôr ho poznačí „zub času“.

Podobne ako materiálne bohatstvo, aj naše telo je poklad, ktorý nám bol zverený. Keď mu však venujeme viac pozornosti ako nášmu duševnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, hrozí vážne riziko, že sa nám stane modlou. Nie je vždy ľahké nájsť správnu vyváženosť. Preto si potrebujeme v tomto smere dávať všetci pozor.

APLIKÁCIA

- **Aké poslanstvo odovzdávame v tejto oblasti mladým ľuďom vo svojom zbore? Na čo dávame dôraz? Akým spôsobom môžeme šíriť zlý vplyv?**

PODNETY NA PREHLBENIE

Slová a činy jasne ukazujú, čo je v srdci. Ak je srdce naplnené samolúbosťou a pýchou, láskou k sebe a láskou k obliekaniu, rozhovor bude o móde, obliekaní, vzhľade, ale nie o Kristovi ani o nebeskom kráľovstve. Ak je srdce naplnené závišťou, prejaví sa to v slovách a činoch. Tí, čo sa porovnávajú s inými, napodobňujú iných, nedávajú si vyššie ciele vyhovárajú sa na slabosti a zlyhania iných, sa „krmia plevami“ a zostanú duchovnými trpaslíkmi. Satana potešia tým, že mu odovzdajú všetky svoje neposvätené city. Niektorí stále premýšľajú o tom, čo budú jesť, piť a čo si oblečú. Tieto myšlienky sú ovocím toho, čím je naplnené srdce, ako keby dočasné veci boli hlavným zmyslom života, najvyššou metou. Títo ľudia zabúdajú na Ježišove slová: *Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá.* (Mat 6,33) (1T 500)

NÁMETY NA PREMÝŠLANIE

1. V triede uvažujte o poslednej otázke v časti na štvrtok.
2. Prečo je dôležité neodsudzovať tých, ktorí zápasia so závislosťou akéhokoľvek druhu? Odsúdiť je vždy ľahké. Prečo by sme mali byť v tomto smere veľmi opatrní?
3. Niektoré závislosti sú považované za spoločensky viac prijateľné ako iné. Veď koľko ľudí sa lieči zo závislosti od majetku alebo moci? Ako sa naučiť nedovoliť, aby spoločenské hodnoty ovplyvňovali náš postoj k týmto veciam?
4. Pravdepodobne každý z nás trpí určitou formou závislosti. U každého je táto miera rôzna. Kde potrebuješ vyslobodenie ty? Z čoho ťa Boh nemôže vyslobodiť? Prečo by sme sa nikdy nemali vzdať a myslieť si, že závislosti nemôžeme byť zbavení? Čo je kľúčom k tomu, aby sme dovolili Kristovi pôsobiť v našom živote a získať tak víťazstvo? Pozri Luk 9,23.
5. Pripravuje váš zbor nejaké programy na pomoc ľuďom, ktorí sa chcú zbaviť závislosti? Ako môžete ako zbor pomôcť týmto ľuďom? Môžeme tieto programy zaradiť do kategórie „mostových“ akcií na oslovenie ľudí?
6. Prečítajte si 1 Pet 4,1.2. Aké je tu posolstvo pre nás, čo sa týka prekonávania hriechnych závislostí?